

ДО 150-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ

Богдан Мельничук

УДК 821.161.2-2.09:929Кобилянська

ОСМИСЛЕННЯ ПОСТАТІ ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ СУЧАСНОЮ УКРАЇНСЬКОЮ ДРАМАТУРГІЄЮ

Богдан Мельничук. Осмислення постаті Ольги Кобилянської сучасною українською драматургією.

Розглядаються п'єси Я. Яроша „Біла лілія (Василь Стефаник і Ольга Кобилянська)” (1982), В. Вовкуна „Поранкова душа” (1988), С. Новицької „Я утопилася в тобі...” (Історія кохання О. Кобилянської та О. Маковецької в творах та листах)” (1999), Я. Яроша „Дорогий Хтосічок, або Хтось когось любить (Леся Українка і Ольга Кобилянська)” (2000). Робиться висновок, що, попри певні невідповідності, українська драматична кобилянськіана збагатила всю сукупність творів Ольги Кобилянської.

Ключові слова: драматургія, п'єси, Ольга Кобилянська, конфлікт, герої, сучасність.

Богдан Мельничук. Осмысление фигуры Ольги Кобилянской в современной украинской драматургии.

Рассматриваются пьесы Я. Яроша „Белая лилия (Василь Стефаник и Ольга Кобилянская)” (1982), В. Вовкуна „Утренняя душа” (1988), С. Новицкой „Я утонула в тебе...” („История любви О. Кобилянской и О. Маковецькой в произведениях и письмах”) (1999), Я. Яроша „Дорогой Хтосичек, или Кто-то кого-то любит (Леся Украинка и Ольга Кобилянская)” (2000). Делается вывод, что, несмотря на отдельные слабкости, драматические произведения о Кобилянской обогатили всю совокупность художественных произведений о писательнице.

Ключевые слова: драматургия, пьесы, Ольга Кобилянская, конфликт, герої, современность.

Bohdan Melnychuk. Ol'ga Kobylyanska's representation by modern Ukrainian dramatic art.

The article focuses on the plays „The white lily (Vasyl' Stepanyk and Ol'ga Kobylyanska)” (1982) by Ya. Yarosh, „Porankova dusha” by V. Vovkun, „I drown myself in you...” (The love-story of O. Kobylyanska and O. Makovei from the works and letters)” by S. Novytska, „My dear someone or, Somebody loves someone... (Lesya Ukrainka and Olga Kobylyanska)” (2000) by Ya. Yarosh. The author comes at a conclusion that Ukrainian dramatic Kobylyanskiana enriched all texts about Ol'ga Kobylyanska.

Key words: dramatic art, plays, Olga Kobylyanska, conflict, character, modernity.

Драматургічна кобилянськіана з'явилася значно пізніше від перших двох – поетичної та прозової – у 80-ті роки ХХ століття. Започаткував її Ярослав Ярош п'єсою „Біла лілія (Василь Стефаник і Ольга Кобилянська)” (1982), що відтак, у 1991 р., під назвою „Безкорисливий лілії цвіт” увійшла до його збірки „Тернові яри” (Ужгород, с. 132 – 186). Наприкінці 80-х рр. драму „Поранкова душа” опублікував Василь Вовкун („Молодий буковинець” від 31 січня, 7, 14, 28 лютого 1988 р.). До виданої 1999 р. збірки п'єс „Відкривається завіса” (Чернівці) Світлана Новицька включила драму „Я утопилася в тобі... (Історія кохання О. Кобилянської та О. Маковецької в творах та листах)”, а до книги згаданого Я. Яроша „Дорогий Хтосічок” (Івано-Франківськ, 2000) увійшла „сценічна епістолярна повість (діалоги з телефільму)” „Дорогий Хтосічок, або Хтось когось любить (Леся Українка і Ольга Кобилянська)”. Отже, впродовж менш, ніж двох десятиліть, побачило світ п'ять драматургічних видань з постаттю Буковинської Орлиці – не так уже й мало для не вельми поширеного жанру.

Почнемо з написаної першою за часом п'єси Я. Яроша „Біла лілія”, що творилася в тісній співдружності з колективом Івано-Франківського музично-драматичного театру ім. Івана Франка. Один з рецензентів вистави, колишній студент-філолог Чернівецького університету, нині покійний Зіновій Сав'юк („Ленінська правда” від 3 грудня 1983 р., с. 4) свідчить, що іще до 110-ої річниці від дня народження Василя Стефаника митці із прикарпатського драмтеатру інсценізували уривок твору й поставили його на кону Русівського сільського будинку культури, тобто в 1981 р. А до 120-річного ювілею О. Кобилянської (1983 рік) вони підготували всю виставу і показали її прем'єру в Івано-Франківському педагогічному інституті (нині – Прикарпатський національний університет) імені Василя Стефаника. Режисером-постановником вистави був заслужений артист України Дмитро Чайковський. Роль Ольги Кобилянської виконувала Людмила Григорська, а Василя Стефаника – Сергій Романюк. Крім головних дійових осіб, епізодично виступали Іван Франко, Леся Українка і середніх років безіменна селянка.

В основі п'єси Я. Яроша – ті ж документи, художні й епістолярні, що й у новелі Ф. Погребенника, „Біла лілія”, тільки скомпоновані за відмінними від неї законами – не епічного, а діалогізованого твору. Має вона епілог, дві частини (а *не дії*, що підкреслює їх інформаційний, повістувальний, а не драматичний характер) й епілог. У пролозі й основних частинах – події, думки, переживання Кобилянської та Стефаніка, запозичені здебільшого з їхньої кореспонденції 1898 – 1902 років, в епілозі – ті, що взято з ювілейного Стефанікового віншування Кобилянської в 1927 році та зі „Спомину” письменниці з Буковини про її русівського побратима в ювілейному для нього 1931-му. Автор п'єси „Біла лілія” („Безкорисливий лілії цвіт”) уникає зіткнень між головними героями навіть у тих епізодах, де вони, ці зіткнення, були в реальному житті (наприклад, у різних поглядах на інтелігенцію). Попри це, п'єса Я. Яроша заслуговує на позитивну оцінку як твір, що має і пізнавальне, й певне естетичне значення.

Свою роль в освоєнні постаті Ольги Кобилянської засобами драматичного мистецтва зіграла інша п'єса письменника з Івано-Франківська – „Дорогий Хтосічок”, що сприймається як pendant (до пари) розглянутому попереду творові.

Власне, задум створити драматургічний твір за листуванням Лесі Українки та Ольги Кобилянської утвердився у свідомості Я. Яроша під час роботи над п'єсою „Біла лілія” (Василь Стефанік і Ольга Кобилянська). Одну з перших сцен-версій написав він ще в червні 1985 року в Івано-Франківську. Але основна праця над п'єсою-кіносценарієм (така подвійна жанрова відзнака твору „Дорогий Хтосічок, або Хтось Когось любить (Леся Українка і Ольга Кобилянська)”) припала, як зізнається автор, на 1992 – 1995 роки [8, с. 92]. Уривки з первинного варіанту цього твору друкувалися в газетах „Буковинське віче” (Чернівці, 16 листопада 1993 р., 6 серпня 1994 р.), „Світ молоді” та „Рідна земля” (Івано-Франківськ, 26 листопада 1993 р., 25 лютого 1994 р.), „Кам'яний брід” (Луганськ, січень 1995 р.), „Літературний Львів” (липень 1995 р.), „Літературна Україна” від 17 вересня 1998 р. Повний текст твору ввійшов до збірки п'єс Я. Яроша „Дорогий Хтосічок” (Івано-Франківськ, 2000, с. 3 – 92).

Під його повною назвою – „Дорогий Хтосічок, або Хтось Когось любить (Леся Українка і Ольга Кобилянська)” – значиться жанрова диференціація „сценічна епістолярна повість (діалоги з телефільму)”. Крім того, поіменовано тих, що „діють” – Леся Українка та Ольга Кобилянська, із зазначенням їхніх межових дат – народження і смерті, а ще – часу розгортання „дії” (1899 – 1913 роки) та її місця: Берлін, Чернівці, Київ, Гадяч, Мінськ, Кимполунг, Буркут, Відень, Сан-Ремо, Наугейм, Тифліс, Телаві, Хельван (?), Львів, Ялта, Петербург, Кутаїсі. У тексті твору Хельван фігурує ще і як Гелуан (с. 80), що ближче до істини (як і Хелуан).

Окремим пунктом у вступних ремарках до п'єси зазначено, що тут „використано листування Лесі Українки і Ольги Кобилянської та уривки із їхніх творів” [8, с. 3]. Та оскільки не вся кореспонденція письменниць за 1899 – 1913 рр. збереглася (не виявлено, зокрема, Лесиних листів за 1907 – 1910 і 1912 рр., а з листів О. Кобилянської до неї збереглося тільки два, до того ж один з них – не повністю), перед автором твору, як він зізнається в післямові „Мислительки стражденного народу”, – „...постало складне й відповідальне завдання: ... доповнити знану і вивчену епістолярну академічну канву „своїми” листами – усними (?) й писаними” [8, с. 92]. І далі: „Певний досвід щодо цього у мене був після „Білої лілії”. І я наважився досягнути великий багатий духовний світ геніальних мислительок нашого стражденного народу – та й узявся здійснювати мрію...” [Там само]. Інакше кажучи, у „п'єсі-кіносценарії”, як і в попередньому епістолярному творі, Я. Ярош наважився на ризикований крок – писати втрачені листи за своїх героїв. Очевидно, за цим кроком слід було зробити інший – зазначити, який із написаних ним листів не належить письменницям, аби читачі й глядачі не сприймали їх як справжні, автентичні. А така небезпека не виключена.

Між тим, п'єса „Дорогий Хтосічок” не позбавлена і низки „незапрограмованих” відступів від достеменних фактів. Під час другої зустрічі з Кобилянською в Чернівцях у червні 1903 року Леся Українка дарує подрузі пляшку морської води, привезеної нею з італійського Сан-Ремо, що не відповідає дійсності. Євгенія Ярошинська померла у віці 36 років, а не 35, як повідомляє подрузі Кобилянська [8, с. 63]. Редактором петербурзького часопису „Вільна Україна”, адресу якого Леся Українка дає Кобилянській для можливого співробітництва, був поет Антон Шабленко, а не Антон Пабленко, як пише Я. Ярош на стор. 68-ій, тощо.

Драматург мав би бути винахідливішим у komponуванні п'єси про Хтосічка – біленького і чорненького, як звали подруги одна одну, а не дублювати структуру попереднього твору зі

Стефаном і Кобилянською: „Дві частини. Пролог. Епілог”. Хоч, треба визнати, він домагається тут більшого драматизму, ніж у першій своїй п’єсі. Особливо вдалими у цьому відношенні вийшли сцени, пов’язані з перебуванням Лесі Українки у Мінську та з її прикінцевими днями, а також ті, що відтворюють переживання Ольги Кобилянської, викликані її розривом з Осипом Маковеем та смертю матері, яку Леся називала святою Анною. Я. Ярош здебільшого вміло вмонтує у біографічну канву розповіді про обох героїнь відомості про працю над тими чи іншими їхніми творами. Окремого схвалення заслуговує використання автором „Дорогого Хтосічка” епістолярію, який не входив ні до десяти-, ні до дванадцятитомного зібрань творів Лесі Українки. Йдеться передусім про її листи до Фелікса Волховського з міркуваннями про самотійну, незалежну від Росії Україну („...Ми не бажаємо собі такого стану, що „слов’янські ручьї сольються в русском морі”, хоч би й революційному: або федерація, або сепарація, іншої дороги ми не признаєм”, 1903) [Цит. за: 1]. Наводить Я. Ярош і те місце з листа Лесі Українки до М. Павлика від 17 квітня 1903 р., що його вилучили із 12-го тому зібрання творів письменниці (К.: Наук. думка, 1979, с. 66-67) радянські „препаратори”: „Ні я, ні мій приятель [Климент Квітка. – Б. М.] не мали б нічого проти того, щоб перейти в австрійське горожанство, а я, в протилежність дядькові [Михайлові Драгоманову. – Б. М.] (на сей раз), готова б хоч в абіссінське горожанство перейти, аби не бути російською підданою, бо підданства того зовсім не вважаю ні за яку національну ознаку (скоріше за національне нещастя), а за річ чисто практичного значіння. Українець робить однаковий компроміс, коли пишеться підданим чи Росії, чи Австрії, – мені Петербург так само чужий, як і Відень, і в зміні форми пашпорту я жаднісінької жертви не бачу, навпаки, рада б її зробити при першій нагоді. Так, щоб я могла устатитись в Австрії на життя, то живу всіх заходів, щоб скоріше перестати вважатись російською підданою” [Там само].

У світлі процитованих листів стає зрозумілішим зізнання Ольги Кобилянської в автобіографії „Про себе саму” (1921), яке запозичив автор „Дорогого Хтосічка” для фіналу: „Я писала, коли любила, писала, коли терпіла, писала, коли бачила кривду... Писала, коли переймалася великими ідеями і патріотизмом, який зміцнювала у мені Леся Українка... При Лесі Українці я глибше заглянула до розвою українізму, себто націоналізму, і пізнала більше українського світу і поглядів. Я дуже вірила Лесі Українці...” [8, с. 90–91].

У час між двома „епістолярними” п’єсами Я. Яроша побачила світ просто „п’єса на дві дії” „Поранкова душа” (1988) Василя Вовкуна, тоді актора Чернівецького українського музично-драматичного театру імені Ольги Кобилянської, а в двохтисячні роки міністра культури України, народного артиста країни, режисера масових театральних дійств у Києві.

Хронологічні рамки життя Ольги Кобилянської, охопленого в цій п’єсі, ширші, ніж у творі Я. Яроша: в першій дії (а в ній чотири картини із дев’яти) знайшли відображення південнобуковинські сторінки біографії письменниці 80-х років XIX століття, тереном розгортання подій у другому акті стали північнобуковинські Чернівці кінця XIX – початку XX століття.

Для першої дії п’єси В. Вовкун почерпнув матеріал в основному зі щоденників О. Кобилянської, що були передані із закордону в Чернівці у 1974-му, а надруковані в 1982 році у книзі „Слова зворушеного серця” (К., вид-во „Дніпро”, упорядкування, вст. стаття Ф. Погребенника, прим. Е. М. Панчука, В. О. Вознюка, Ф. П. Погребенника; щоденники з німецької переклав Є. О. Попович). Крім головної героїні, тут діють: її батько Юліан Якович та мати Марія Йосипівна Кобилянські, подруга письменниці Софія Окуневська, громадсько-культурний діяч, лікар, її симпатик Євген Озаркевич, літній інтелігентний чоловік Ортинський, інженер Шінделарж, красуня-румунка Сільва, безіменні жінки-образи тощо. Кобилянська окреслюється у ставленні до батьків, до родинних обов’язків, подруги Софії й осіб протилежної статі, шукаючи в їхньому середовищі супутника життя. На противагу Сільві, яка переконана, що „жінка на те, щоби лиш любити. То вже мужчина на те, щоби ломив собі голову над книжками”, Ольга дивиться на своє життєве призначення ширше й глибше.

Уже перша картина твору розпочинається з показу Ольжиного захоплення музикою. Коли змовкають останні акорди „Фантазії-експромту” Шопена у виконанні Софії, зворушена Ольга промовляє після довгого мовчання: „Я була б найщасливішою людиною в світі, коли би мене були музики вчили. Та ба! Коли чую, як друзі грають, то душа моя наповнюється слізьми. Що се такого? П’ю-упоююсь нею, мов любощами живої істоти. Відчуваю, як з нею враз піднімаються якісь голоси в моїй душі і, злившись з нею, дзвенять одною піснею...” (2, 1988, 31 січня). „Фантазія-експромт”

супроводжує дві наступні картини твору, а в подальших звучить „Місячна соната” Бетховена.

Автор „Поранкової душі” звертає увагу і на таку грань творчого обдарування Кобилянської, як образотворче мистецтво. Це, зокрема, маємо в третій картині п’єси, де інженер, а разом учитель малювання Шінделарж, ознайомившись із роботами Ольги, дає їй високу оцінку: „Тут є хист. Чому не прийшли до мене раніше, ну хоч рік тому? Вам бракує лиш керівника! Покажіть ваші руки... (Дивиться довго, потім цілує). Можете мені се дозволити, будуча славо” (2, 1988, 7 лютого).

Цей же Шінделарж, не будучи українцем, але почувши позицію Кобилянської в полеміці з „нетвердим” українцем Ортинським, говорить батькові письменниці: „Ваша дочка – справжня патріотка, яких ще мало” (Там само). А позиція Кобилянської вельми рішуча: „Нехай утискають нас поляки, німці, румуни до скону, нехай видумують на нас плани і заходи, котрі, щоправда, шкодять нам багато, підтинають не одне життя, але яко націю нас затерти – це не вдасться їм ніколи” [Там само].

Найпоплідовніше пише В. Вовкун про розвиток визначного літературного обдарування Ольги Кобилянської. Початкові кроки на ниві красного письменства простежуються в першій дії твору, подальші – в заключній, події якої розгортаються в Чернівцях і тримають у своїй орбіті, крім знаних з першого акту дійових осіб (батьків письменниці та румунки Сільви), одного з прототипів роману „Земля” Костянтина Жижиана і трьох майстрів українського красного письменства – Лесею Українку, Василя Стефаніка й Осипа Маковея.

З-поміж цих трьох письменників порівняно більше місця відведено змалюванню стосунків Кобилянської з Маковеєм – і не тільки літературних. Вона натякає, але не так одверто, як у відомому листі, на свої інтимні почуття до нього: „Я теж жінка і теж люблю... Се є така любов, що не годується поцілуями, це любов поважна як смерть, і вона годує сама себе і других. Але іноді хочеться, так хочеться відчутти чийсь сильні руки, відчутти все просто, без помислу, по-земному, по-людському... Все, що процвітає в моїй душі, для... (Ридає)” (2, 1988, 28 лютого). Але „ведмідь”, як називали Маковея Кобилянська з Лесею Українкою, залишається „не діткнути”, і за ним „рипнули двері”. Зоставшись наодинці, „Ольга зриває з себе прикраси, закручується по-селянськи хусткою, сідає за стіл до роботи” [Там само]. Коли повз неї проходить уявний гурт селян зі словами: „Ми люди, що знаєм лише землю”, письменниця промовляє: „Я робітниця свого народу. Може, в дечім і не зрозуміла, в дечім слабша, як інші, а все-таки – робітниця. І лишуся вірною йому до самої смерті. Нехай сто разів висміють мене, що я прилипла до землі, як селянин. Селяни вмирають з туги за батьківщиною, зі мною те саме сталось би. Моя праця ще не скінчена. Доки? До посліднього віддиху мого” [Там само].

Наведеним фіналом „Поранкової душі” В. Вовкун підкреслює вельми важливе, може, найістотніше у створеному ним образі Ольги Кобилянської. Найістотніше, але ще не все. В тій же останній, дев’ятій картині п’єси натрапляємо на таку автохарактеристику героїні, подану в розмові з Маковеєм: „Часом мені самій так, як би в мені жили дві істоти. Одна, що думає практично і робить всяку роботу, а друга – то є погана „мімоза” – і шукає вибране життя. Спокій, гармонію, красу – і в’яне, як не може все найти, а як найде, то дуже щаслива. То моя поранкова – вона іде до вас, пане Маковей” [Там само].

Цю неоднозначну характеристику підказала В. Вовкунові сама О. Кобилянська новелою „фантазією” „Поети”, датованою періодом, який охоплено в п’єсі: „Д[имка]. 31 липня 1897”. Оповідач нежіночого роду каже тут:

„Була в мене колись поранкова душа. Се значить стільки, що щастя, сонячне проміння, весна... Се є суть усього сильного і добірного, що чоловік має в собі, чим може з усміхом дивитися на життя і легко переносити його важкі пригоди.

За се мав я дякувати поетам. Вони так вимodelювали мене, що в кожній хвилині я був вразливий на штуку і красоту. А се велике добро, правда? Коли чоловік отворить очі і все може прочитати! Починаючи від рожі, що хитається в огороді, а кінчаючи тим, що тягнеться геть-геть у сонячному світлі, і зветься далечінь, і тягне кудись нашу тугу за собою! Нема понад поетів і артистів!

Чи як то говорила моя поранкова душа? Бог сам, – говорила вона, – не міг займатися поезією і для того сотворив поетів”. А поезія – се мати всякої величі, всякої краси.

А ще коли вишлеш свою душу в тиху вандрівку і вона порівнює „тут” і „там”, і бере з собою все, що найкраще... *Поети і артисти виховують поранкові душі!*

І моя поранкова душа над усе любила поетів і артистів: жерців краси, співаків любові, богів землі. Над усе величала моя поранкова душа поетів...

Нехай живуть поети, творці поранкових душ” [4, с. 356].

Такі твори, як п'єса В. Вовкуна, також якимось чином прилучаються до творення „поранкових душ”.

Четвертий твір з постаттю знаменитої буковинки – „Я утопилася в тобі... (Історія кохання О. Кобилянської та О. Маковея в творах і листах)” – належить перу Світлани Новицької – уродженки м. Кам'янець-Подільського, яка навчалася в середній школі № 5 м. Хотина, а згодом закінчила Чернівецьке культосвітнє училище та Рівненський інститут культури й влилася до творчого колективу Чернівецького музично-драматичного театру імені Ольги Кобилянської помічником режисера. На прохання-пропозицію народної артистки України Ольги Ільїної молода літераторка, в активі якої вже була драматична інтерпретація казки Шарля Перро „Попелюшка” під назвою „Подарунки чарівниці” та власна „казка для театру” „Снігуронька”, невдовзі створила перший варіант п'єси про Кобилянську й Маковея. „Це було те, чого я хотіла, те, про що мріяла!”, – захоплено писала О. Ільїна. – Жива, примхлива, перемінлива фантазерка, ніжна, настирлива, горда, пристрасна Ольга Кобилянська і чесний, прямий інтелігент Осип Маковей! Зіткнення земного прагматизму і високого творчого польоту! Вирій почуттів, думок, ідей! І все це Буковина, її життя, її краса, її любов!”, – читаємо в післямові актриси до збірки п'єс С. Новицької „Відкривається завіса”, що вийшла 1999 року в чернівецькому видавництві „Місто” після сценічної інтерпретації 1998 року (режисер-постановник і виконавиця ролі Ольги Кобилянської – Ольга Ільїна, у ролі Осипа Маковея – Володимир Сова).

Вистава мала успіх у глядачів, її високо оцінили фахівці – літературознавець Людмила Волкова (рецензія „Драма двох – на суд велелюддя” в газ. „Буковина” від 16 грудня 1998 р.) і театрознавець Тадей Сулятицький (у книзі „Чернівецький український музично-драматичний театр імені Ольги Кобилянської : нарис історії”. – Чернівці: Золоті литаври, 2004. – С. 133).

Зрозуміло, що головна запорука успіху вистави – талановита робота театру. Але першочерговий імпульс до цієї роботи дала добротна п'єса, створена на новому етапі розвитку драматичної кобилянськiани. С. Новицька не пішла шляхом нестримного цитування епістолярії своїх героїв та їхніх творів, як робив це здебільшого Я. Ярош. Вона поводить з текстами класиків стриманіше, економніше, поєднуючи висвітлення перебігу інтимних почуттів героїв з відповідними епізодами в інших творах, і цим ще раз наочно потверджує висловлену одним із поетів думку, що – „моя біографія – у моїх писаннях”.

За структурою п'єса „Я утопилася в тобі...” складається із двох частин і восьми картин: п'ять у першій частині й три – в другій. Кожна з картин має два складники: перший – пов'язаний з особами Кобилянської та Маковея, конкретним епізодом їхніх взаємин; другий – фрагмент їхніх творів, переважно – Кобилянської. Скажімо, у першій картині літературною паралеллю до взаємин конкретних письменницьких осіб виступає гумореска „Він і Вона”, в другій – епізод зустрічі Гриця й Туркені з повісті „В неділю рано зілля копала”, у третій – уривок з новели „Ідеї”, підкреслений думкою Кобилянської: „Те, що розкажу вам, то з мого життя, не видумане і не прикрашене жодною фантазією, – те, що саме зі мною сталося...” І далі: „У мене з наймолодших літ національне почуття було таке сильне і любов народу така інтенсивна, що без перебільшення можу сказати – я готова була за нього і мої ідеали віддати своє життя” [5, с. 80]. В наступних двох картинах у ролі літературних паралелей уривки з повістей Кобилянської „Земля”, „За ситуаціями” і „Царівна”, а в останній, восьмій, – інсценізований нарис „Через море” – про двох чайок різних статей.

Саме фінальна картина вистави „Я утопилася в тобі...” здобула найбільше визнання поціновувачів. Вона, на думку Л. Волкової, – глибоко символічна, духовно висока та емоційна. Романтичність та чистота почуттів підкреслена вбранням акторів: вони в білому одязі, що робить їх образи особливо рельєфними на чорному тлі. Це – птахи, що летять кожен до своєї мети, і хоча летять разом, але різними дорогами. Здається, що у [ви]рішенні цієї сцени і постановник, і виконавці досягли найвищих вершин, створили по-справжньому високу виставу. Такі вистави нині конче потрібні глядачеві, котрий, на жаль, часто вбачає в театрі тільки розважальну установу і потребує перевиховання на гарних, мудрих та естетичних прикладах” [3].

Заключна частина п'єси С. Новицької „Я утопилася в тобі...” будучи суголосною з тією, що виписав раніше В. Вовкун, – це апофеоз кохання Ольги Кобилянської:

„Вона [О. Кобилянська] виникає у загадковому саяві вдалині, наближаючись, говорить з глядачами і стає реальною.

Вона. Я знаю – **ЛЮБОВ ДО МАКОВЕЯ** поставить мені корону на голову, а не мої літературні твори. Любов моя сильніша, як все інше в мені. Я ніколи інакше не напишу, як умирати буду – то не скажу нічого іншого, лиш те, що одного любила.

Я всі свої почуття вкладаю в свої роботи. Зараз вони, мабуть, не мають такої ціни, але якимось, як я помру – будуть вишукувати кожний клаптик паперу і грітися тим почуттям мужчини і жінки” [5, с. 94].

Попри певні невідповідності, українська драматична кобилянська збагатила всю сукупність творів про „найкращу в нації дочку” з Буковини – Ольгу Кобилянську.

Література

1. Аврахов Г. „Мені Петербург так само чужий, як і Відень...”: Леся Українка, якої не знаємо / Г. Аврахов // За вільну Україну. – 1992. – 17 вересня.
2. Вовкун В. Поранкова душа. П’єса на дві дії / В. Вовкун // Молодий буковинець. – 1988. – 31 січня, 7, 14, 28 лютого.
3. Волкова Л. Драма двох – на суд велелюддя / Л. Волкова // Буковина. – 1998, 16 грудня.
4. Кобилянська О. Твори. В 5 т. Т. 2. / О. Кобилянська. – К.: Держлітвидав України, 1962.
5. Новицька С. Відкривається завіса. П’єси / С. Новицька. – Чернівці : Місто, 1999.
6. Сулятицький Т. Чернівецький український музично-драматичний театр імені Ольги Кобилянської. Нарис історії / Т. Сулятицький. – Чернівці : Золоті литаври, 2004.
7. Ярош Я. Безкорисливий лілії цвіт (Ольга Кобилянська і Василь Стефаник). Лірична драма / Я. Ярош // Ярош Я. Тернові яри. Поезії, лірична драма. – Ужгород: Карпати, 1991. – С. 132–186.
8. Ярош Я. Дорогий Хтосічок. П’єси / Я. Ярош. – Івано-Франківськ, 2000. – С. 3-92.